

Newsletter

Lipiec, 2020 rok

W numerze polecamy

SZCZYT UNII EUROPEJSKIEJ W BRUKSELI

WYBORY PREZYDENCKIE W POLSCE

PUBLIKACJE MSZ

100. ROCZNICY PLEBISYTU NA WARMII, MAZURACH I POWIŚLU

610. ROCZNICA BITWY POD GRUNWALDEM

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej
Olsztyn

Szczyt Unii Europejskiej w Brukseli

Szczyt Unii Europejskiej w Brukseli

W dniach 17-21 lipca premier Mateusz Morawiecki uczestniczył w nadzwyczajnym szczycie Rady Europejskiej w Brukseli. Było to pierwsze spotkanie przywódców państw członkowskich Unii Europejskiej, zorganizowane w formule stacjonarnej od czasu wybuchu pandemii COVID-19. Głównymi tematami szczytu było ustalenie kształtu wieloletniego budżetu Unii Europejskiej na lata 2021-2027 oraz Europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy. Trudne i długie negocjacje zakończyło przyjęcie największego w historii UE pakietu budżetowego.

Polska uzyskała znaczące środki z polityki spójności i wspólnej polityki rolnej oraz będzie mogła ubiegać się o środki na sprawiedliwą transformację klimatyczną. Łącznie nasz kraj wynegocjował ponad 750 mld zł, z czego ok. 139 mld euro w formie dotacji oraz ok. 34 mld euro w pożyczkach (w cenach bieżących) w ramach Wieloletnich Ram Finansowych i Europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy. Dodatkowe środki w wysokości 600 mln euro trafią do słabo rozwiniętych regionów Polski Wschodniej, m.in. do woj. lubelskiego, podkarpackiego, warmińsko-mazurskiego, podlaskiego i świętokrzyskiego.

W rezultacie długich negocjacji udało się zrealizować kilka kluczowych postulatów Polski:

- zwiększyliśmy środki dla Polski z polityki spójności i Wspólnej Polityki Rolnej
- wykluczaliśmy niekorzystną dla Polski propozycję finansowania budżetu UE z przychodów z ETS (system handlu uprawnieniami do emisji)
- zmniejszyliśmy składkę Polski z tzw. wpłaty od plastiku, tj. niepoddanych recyklingowi odpadów z tworzyw sztucznych
- poprawiliśmy warunki wdrażania polityki spójności (wyższe stopy współfinansowania UE, dłuższy okres na wydatkowanie)
- skorygowaliśmy zapisy dot. zobowiązania do dążenia do neutralności klimatycznej, aby były zgodne z konkluzjami Rady Europejskiej z grudnia 2019 r., tj. bez nakładania zobowiązań na poszczególne państwa członkowskie
- z inicjatywy Polski i Węgier nie została wprowadzona propozycja Komisji Europejskiej odnosząca się do praworządności. Zamiast tego skupimy się na ochronie interesów finansowych UE, zapewniając kontrolę Rady nad procesem.

Fot. PAP/Wojciech Olkuśnik

Wybory prezydenckie w Polsce

W niedzielę, 12 lipca br. odbyła się druga tura wyborów przydenckich w Polsce. Zgodnie z wynikami ogłoszonymi przez Państwową Komisję Wyborczą, na Prezydenta RP został ponownie wybrany Andrzej Duda, który uzyskał 51,03 proc. głosów – zagłosowało na niego 10 440 648 osób. Z kolei jego kontrkandydat Rafał Trzaskowski osiągnął wynik 48,97 proc. – zagłosowało na niego 10 018 263 osób. Frekwencja wyborcza w II turze głosowania była wysoka i wyniosła 68,18 proc.

W wyborach mogli oddać swój głos również Polacy zamieszkujący bądź przebywający poza granicami kraju. Minister Spraw Zagranicznych Jacek Czaputowicz, podkreślił, iż z uwagi na pandemię COVID-19 organizacja całego przedsięwzięcia była dużym wyzwaniem. Szef MSZ zwrócił też uwagę na wzrost liczby wyborców, którzy zarejestrowali się do głosowania za granicą. Jak zaznaczył, w pierwszej turze wyborów było to 374 tys. wyborców, zaś w drugiej - 519 tys. Dla porównania w wyborach w 2015 r. do wyborów zapisało się 257 tys. wyborców, a w wyborach parlamen-

tarnych 2019 r. było to 330 tys. wyborców. Spośród rozestanych 480 tys. pakietów wyborczych, zwrócono 399 tys. 360 kopert, co stanowi 83 procent. Wiceminister spraw zagranicznych Piotr Wawrzyk zwrócił uwagę, że w niektórych państwach dopuszczalne było głosowanie osobiste i tam frekwencja wyniosła 76 proc.

W dniu 21 lipca na Zamku Królewskim w Warszawie odbyło się uroczyste przekazanie Andrzejowi Dudzie uchwały o wynikach wyborów.

Promocja publikacji „Polacy Światu. Znani nieznanymi” i „Polscy Architekci na świecie”

Na lipcowym briefingu prasowym zostały zaprezentowane nowe publikacje przygotowane przez pracowników Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą MSZ. Książki wydane w ramach polonijnego programu „POLACY światu” promują osiągnięcia Polaków poza granicami kraju.

Pierwsza z pozycji pt. „Polacy świata. Znani nieznanymi” ukazała się w 2019 roku wraz z wystawą „Znani Nieznani. Polacy Świata”, przygotowanej przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych oraz Archiwum Polskiej Akademii Nauk. Przedstawiono w niej sylwetki m.in. Wacława Sieroszewskiego – badacza Jakucji, Antoniego Pateka – pioniera produkcji zegarków, Kazimierza Nowaka – pioniera polskiego reportażu i podróżnika po Afryce oraz Stefana Drzewieckiego – pioniera lotnictwa i żeglugi podwodnej. Druga publikacja, „Polscy Architekci na świecie”, z czerwca br., powstała dzięki współpracy z Instytutem

Łukasiewicza, jako kontynuacja i rozszerzenie pierwszej. Stanowi ona historyczny reportaż o najbardziej zasłużonych polskich architektach, którzy tworzyli od Petersburga, Kijowa przez Syberię aż do Azji i Ameryki Południowej. Postaci przedstawione w obu książkach do tej pory nie były znane szerszemu gronu odbiorców.

Projekt służący popularyzacji sylwetek Polaków, którzy zasłużyli się poza Polską, jest zadaniem otwartym i będzie kontynuowany w przyszłości. W jego ramach zostaną przygotowane przedsięwzięcia wystawowe, edytorskie i multimedialne. Zostanie również wzbogacony o kolejne postaci i życiorysy polskich emigrantów, zesłańców, podróżników, artystów, architektów.

W briefingu prasowym poświęconym promocji nowych publikacji MSZ uczestniczył wiceminister Szymon Szykowski vel Sęk.

100. Rocznicy Plebiscytu na Warmii, Mazurach i Powiślu

W dniu 11 lipca br. w Olsztynie odbyły się wojewódzkie obchody setnej rocznicy plebiscytu na Warmii, Mazurach i Powiślu. Dokładnie 11 lipca 1920 roku zorganizowano plebiscyt, który obejmował trzy powiaty na Warmii (miasto Olsztyn, powiaty olsztyński i reszelski), osiem powiatów na Mazurach (ostródzki, nidzicki, szczywieński, piski, ełcki, olecki, giżycki i mrągowski) i cztery powiaty na Powiślu (suski, kwidzyński, sztumski i malborski). Nie dotyczył natomiast części Warmii należącej do Rzeczypospolitej przed I rozbiorem, gdyż ziemie te uznano za całkowicie niemieckie. Głosowanie przyniosło wielkie rozczarowanie stronie polskiej. Za pozostaniem w granicach Rzeszy oddano 97,89 proc. głosów. W niektórych gminach za Polską padły pojedyncze głosy. W rezultacie cały obszar plebiscytowy pozostał w granicach Niemiec, a Polsce przyznano jedynie 8 gmin (5 na Powiślu i 3 na Mazurach). Ze względów transportowych do Polski przyłączono również port na Wiśle w Korzeniewie i most w Opaleniu.

Na niekorzystny rezultat dla Polski wpłynęło wiele czynników, w tym tocząca się wojna polsko-bolszewicka, nasiloną przez kilkadziesiąt lat akcja germanizacyjna, często niezgodna z prawem działalność niemieckiej administracji i terror niemieckich bojówek wobec polskiej ludności. Jednakże współcześnie dominuje przekonanie, iż mimo że plebiscyt był przegrany dla Polski, to jednak przyczynił się do wzmocnienia polskości Warmii i Mazur.

W ramach wojewódzkich obchodów zorganizowanych w Olsztynie, otwarto okolicznościową wystawę w urzędzie wojewódzkim

w Olsztynie. Tam też odbyła się sesja naukowa, na której przedstawiano okoliczności plebiscytu. Następnie uczestnicy udali się na mszę świętą odprawioną w intencji wszystkich, którzy zabiegali o polsność Warmii i Mazur. W trakcie oficjalnej części uroczystości złożono również kwiaty pod Pomnikiem Wolności Ojczyzny na Placu Solidarności w Olsztynie, a na placu Konsulatu Polskiego głos zabrali wojewoda, wicemarszałek regionu i prezydent Olsztyna.

WYDARZENIA Z REGIONU

610. rocznica Bitwy pod Grunwaldem

Co roku na Polach Grunwaldzkich odbywa się inscenizacja bitwy, stoczonej 15 lipca 1410 roku, która obecnie uchodzi za jedno z największych starć zbrojnych średniowiecznej Europy. Do walk stanęły wówczas połączone siły Królestwa Polskiego i Wielkiego Księstwa Litewskiego, dowodzone przez króla polskiego Władysława Jagiełłę i wielkiego księcia litewskiego Witolda oraz wojska Zakonu Krzyżackiego, prowadzone przez wielkiego mistrza krzyżackiego Ulricha von Jungingena. Wiekopomne zwycięstwo strony polsko-litewskiej uznawane jest za przyczynę ostatecznego pokonania Zakonu Krzyżackiego, który po bitwie pod Grunwaldem już nigdy nie odzyskał dawnej swej świetności.

O tych ważnych wydarzeniach z historii naszego kraju przypomina granitowy pomnik usytuowany na Polach Grunwaldzkich. Znajduje się tam również obelisk z charakterystycznymi, jedenastoma stalowymi masztami, które nawiązują do proporców chorągwi. W pobliżu mieści się też kamienny amfiteatr z makietą przedstawiającą położenie wojsk przed walką.

Tegoroczne obchody miały szczególny charakter. Z okazji 610. rocznicy bitwy pod Grunwaldem, w uroczystościach uczestniczy-

li prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda, prezydent Republiki Litewskiej Gitanas Nausėda, premier Rzeczypospolitej Polskiej Mateusz Morawiecki, premier Republiki Litewskiej Saulius Skvernelis oraz Wielki Mistrz Zakonu Szpitala Najświętszej Maryi Panny Domu Niemieckiego w Jerozolimie Frank Bayard. W ramach wydarzenia odsłonięto obelisk upamiętniający udział Litwinów w bitwie pod Grunwaldem. Na głazie, podarowanym przez naród litewski, widnieje wyrzeźbiony herb Pogoni oraz dwujęzyczny napis: Od narodu litewskiego za wspólne zwycięstwo.

NASZE DZIAŁANIA

15.07.2020 – „Plebiscyt 1920 w powiecie ostródzkim. Wygrani i przegrani”

W lipcu br. Sejm przyjął przez aklamację uchwałę ws. upamiętnienia 100. rocznicy plebiscytu na Warmii, Mazurach i Powiślu, w ten sposób oddając cześć zapomnianym bohaterom. W ramach obchodów tak ważnej rocznicy w historii regionu warmińsko-mazurskiego, nasz Ośrodek wspólnie z Muzeum w Ostródzie, Instytutem Północnym im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie oraz Parafią Ewangelicko-Augsburską w Ostródzie zorganizował w dniu 15 lipca br. spotkanie pt. „Plebiscyt 1920 w powiecie ostródzkim. Wygrani i przegrani”.

Wydarzenie otworzył dyrektor Muzeum w Ostródzie dr Cezary Wawrzyński, który powitał zaproszonych gości i uczestników spotkania. Następnie zgromadzeni na Zamku w Ostródzie mieszkańcy regionu, wysłuchali prelekcji poświęconej genezie, przebiegowi oraz następstwom plebiscytu z 1920 roku, ze szczególnym odniesieniem do powiatu ostródzkiego. Wykład dopełniła prezentacja multimedialna z materiałami archiwalnymi. Po części wykładowej miały miejsce wystąpienia okolicznościowe. Głos zabrali m.in.: Zastępca Burmistrza Ostródy, Pani Agnieszka Majewska-Pawelko; Dyrektor Instytutu Północnego w Olsztynie, Pan dr Jerzy Kiełbik, Dyrektor Zespołu Szkół Ekonomiczno-Handlowych im. Polaków Spod Znak Rodła w Olsztynie, Pani Małgorzata Pańczyk oraz społecznik z gminy Rybno, Pan Piotr Rydel. W ramach spotkania

otwarto również dwie wyjątkowe wystawy. Pierwsza pt. „Pocztówka Plebiscytowa” składa się z prac plastycznych, wykonanych przez uczniów ZSE-H w Olsztynie. Druga pt. „Bohaterowie Plebiscytu” została przygotowana przez pracowników Instytutu Północnego w Olsztynie. Uczestnicy spotkania otrzymali również materiały informacyjne, w tym reprinty „Gazety Olsztyńskiej” i „Gazety Polskiej dla Powiatów Nadwiślańskich” z lipca 1920 roku oraz okolicznościowe monety, które można było osobiście wybić.

NASZE DZIAŁANIA

Obchody 77. rocznicy zbrodni wołyńskiej w Olsztynie

W tym roku obchodziliśmy 77. rocznicę krwawej niedzieli na Wołyniu. Dokładnie 11 lipca 1943 roku oddziały nacjonalistów ukraińskich napadły na miejscowości polskie, mordując w okrutny sposób kilka tysięcy Polaków. Według szacunków historyków, w latach 1943-1945 na Wołyniu zamordowano 50-60 tysięcy ludzi, głównie Polaków, ale także Rosjan, Ukraińców, Żydów i przedstawicieli innych mniejszości narodowych. W odwecie zginęło około trzech tysięcy Ukraińców.

By uczcić pamięć ofiar zbrodni wołyńskiej, Towarzystwo Miłośników Wołynia i Polesia zorganizowało w dniu 19 lipca br. uroczystości na cmentarzu komunalnym przy ul. Poprzecznej w Olsztynie, przy symbolicznej mogile i krzyżu wołyńskim. Nasz Ośrodek włączył się w organizację wydarzenia. Spotkanie rozpoczęła Pani Teresa Więckowska z Towarzystwa Miłośników Wołynia i Polesia w Olsztynie, która nawiązała do potrzeby zachowania pamięci o ofiarach tra-

gedii wołyńskiej, zwłaszcza mając na uwadze iż osób, które przeżyły ten trudny czas, pozostaje z roku na rok coraz mniej. Następnie Pan Krzysztof Rutkowski odczytał tekst autorstwa swojego stryja Jana Rutkowskiego, honorowego prezesa stowarzyszenia, mówiący o rzezi wołyńskiej, jej przyczynach, przebiegu i skutkach. W dalszej części spotkania pełnomocnik wojewody Władysław Kałudziński odczytał list od wojewody warmińsko-mazurskiego Artura Chojeckiego. Historyczne spojrzenie na wydarzenia wołyńskie przedstawił również Pan dr Piotr Bojarski, Prezes Towarzystwa Miłośników Wilna i Ziemi Wileńskiej.

W ostatniej części spotkania, ks. prałat Jan Rostaw odmówił modlitwę za zamordowanych na Wołyniu. Złożono również wiązanki kwiatów i zapalono znicze pod symboliczną mogiłą ofiar rzezi wołyńskiej w Olsztynie.

ZAPROSZENIE

BITWA WARSZAWSKA 1920 ROKU I JEJ ZNACZENIE DLA NIEPODLEGŁOŚCI RZECZPOSPOLITEJ

Szkolenie z lekcją pokazową
12 sierpnia
godzina 11:00
Spotkanie moderuje:
dr Bartłomiej Bydoń
forma: online

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

Projekt jest współfinansowany przez Ministerstwo Edukacji Narodowej

www.odnswp.pl

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej
Olsztyn

OŚRODEK DOSKONALENIA
NAUCZYCIELI
„WSPÓLNOTA POLSKA”
UCZYMY. JAK UCZYĆ.

Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej w Olsztynie wraz z Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” serdecznie zaprasza na szkolenie z lekcją pokazową „Bitwa Warszawska 1920 roku i jej znaczenie dla niepodległości Rzeczpo-

spolitej”, prowadzone przez dr Bartłomieja Bydonia. Szkolenie odbędzie się 12 sierpnia o godz. 11:00 na platformie ZOOM. Spotkanie przeznaczone jest dla młodzieży od 15 lat z całego świata oraz nauczycieli polonijnych.

REGIONALNY OŚRODEK DEBATY MIĘDZYNARODOWEJ W OLSZTYNIE

ul. Partyzantów 87

10-512 Olsztyn

tel.: +48 600 943 378

rodm@rodm-olsztyn.pl

www.rodm-olsztyn.pl

<https://fb.me/RODMolsztyn>

Zadanie dofinansowane ze środków
Ministerstwa Spraw Zagranicznych